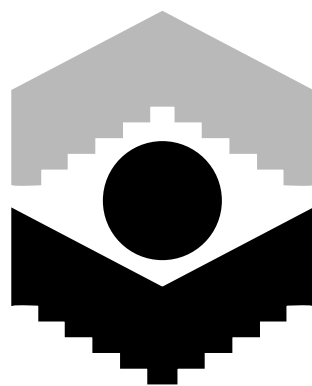

מדריך לחברי ועדות בטיחות

המוסד לבטיחות ולגיהות
מחלקת הוצאה לאור
תשס"א - 2001

קוד: ח-020

כתיבה: איתן מרכוס
ברוך בן-ברוך
מירה בראון

© כל הזכויות שמורות
למוסד לבטיחות ולגיהות – מחלקת הוצאה לאור
אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר
מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או אמצעי אלקטרוני, אופטי
או מכני או אחר – כל חלק שהוא
מהחומר שבספר זה אלא ברשות מפורשת בכתב מהמו"ל.

מדריך לחברי ועדת בטיחות (חובטי"ם)

מה גלצא בלצריק?

◆ הנחיות לגבי הדרך שבה יש להקים במפעל ועדת בטיחות. אם קיימת במפעל ועדה כזו, תוכל להיעזר במדריך כדי לוודא אם כל הגורמים האמורים להיות מיוצגים בוועדה זו אכן עושים זאת בצורה נאותה.

◆ המדריך יסייע לחובטי"ם לתכנן את עבודות הבטיחות והגיהות השוטפות וכן את פעולתה של הוועדה במקרי חירום.

◆ תמצא כאן הצעות לפעולות המקדמות את נושאי הבטיחות והגיהות בעבודה, ותוכל ליישמן במקום עבודתך.

אבר וצג הבטיוא

על פני

המדריך שבידך נועד לעזור לך בעבודתך כחבר ועדת הבטיחות. בין אם אתה חבר מטעם העובדים, בין שאתה חבר מטעם ההנהלה – זכור שבבטיחות ובגיהות אין צד "הנהלה" ואין צד "עובדים". כולנו רוצים שכל יום עבודה יעיל יסתיים ללא תאונה.

המדריך נועד לענות על מיגוון שאלות אשר מתעוררות בעת פעילותם של חברי הוועדה לקידום נושאי הבטיחות והגיהות במקום עבודתם. המדריך נכתב על סמך שאלות רבות שהופנו למדריכי המוסד לבטיחות ולגיהות במשך השנים. בהתאם לכך גם הודגשו נושאים מסויימים. כמובן שהמוסד לבטיחות ולגיהות ימשיך לעמוד לרשות ועדות הבטיחות, ויספק תשובות לשאלות לגבי דרך פעילות הוועדה, אך אני משוכנע שאת רוב התשובות תמצאו במדריך זה.

תודתנו לגורמים אשר העירו והאירו את עינינו בעת כתיבת החומר ועריכתו – להתאחדות התעשיינים ולהסתדרות העובדים – הוועד הפועל, על ברכתם למדריך זה.

מנאם שולץ
מנהל המוסד
לבטיחות ולגיהות

תוכן העניינים

מבוא.....7

1. ועדת בטיחות, למה?.....9

- א. מדוע יש צורך בוועדה נוספת?.....10
- ב. "שיביאו איש מקצועי".....10
- ג. מהי ועדת בטיחות?.....11
- ד. מה אומר החוק?.....12

2. הקמת ועדת בטיחות, כיצד?.....

- א. מי היוזם?.....13
- ב. איך נבחרים חברי הוועדה?.....13
- ג. נציגים נוספים.....14
- ד. מהו משך כהונתם של חברי הוועדה?.....15
- ה. חלוקת התפקידים בוועדה.....15
- ו. למי מודיעים על הקמת ועדת בטיחות?.....17
- ז. מספרם של חברי הוועדה.....17

3. אופן פעולתה של הוועדה.....19

- א. הפעולות השוטפות של ועדת הבטיחות.....20
- ב. בירור תאונות – כיצד?.....23
- ג. פעולות במקרה חירום.....26
- ד. תוכניות בטיחות לטווח ארוך.....26
- ה. הסברה והדרכה.....26
- ו. רשימת תפקידי הוועדה.....29

4. סמכויות הוועדה ומעמדה.....

- א. היחסים בין הוועדה לבין המעביד.....31
- ב. את מי מחייבות המלצות הוועדה?.....31
- ג. שאיפות הוועדה לעתיד.....32

5. תקשורת עם גורמי חוץ.....

- א. מחלקת הפיקוח על העבודה.....33
- ב. המוסד לבטיחות ולגיהות.....34
- ג. המוסד לביטוח לאומי.....35
- ד. האיגוד המקצועי ומועצת הפועלים.....35

◆ מדריך זה מיועד להסביר את סמכויותיה של ועדת הבטיחות והגיהות במפעל, ואת כל המשתמע מחוק הפיקוח על העבודה והתקנות בנושא.

◆ הקצב הגובר של העבודה, הנהגת תהליכי ייצור מורכבים והתחרות הגדולה מחייבים גישה רצינית להפצת מידע שוטף ומהימן, מלווה איורים פשוטים ומובנים, לצורך הגנת האדם מפני גורמים המסכנים את גופו ונפשו.

◆ לוועדת הבטיחות והגיהות ולנאמני הבטיחות נועד תפקיד מרכזי וחיוני בהבטחת שלומם ובטחונם של העובד. לכן נדרש מהמעסיק ומוועד העובדים במפעל להעניק את מלוא הסמכויות והסיוע – המוסרי והחומרי – לוועדת הבטיחות ולנאמני הבטיחות, לשם מילוי חובתם כלפי העובדים והמפעל.

◆ חוק ארגון הפיקוח על העבודה מחייב הקמת ועדות בטיחות פאריטטיות במפעלים שבהם מועסקים יותר מ-25 עובדים, ומינוי נאמני בטיחות במפעלים שבהם מועסקים פחות מ-25 עובדים.

החוק מבטיח את זכותו של העובד לדעת את כל הסיכונים הכרוכים בעבודתו. על העובד לקבל את המידע המצוי בידי המעסיק, לרבות הסברים על הסיכונים הצפויים לו והאמצעים הדרושים להגנתו, כפי שנגזר מאופי העבודה, מסוגי המכונות, הציוד והחומרים המשמשים במפעל. כמו כן יש לספק לעובד את ציוד המגן האישי הנדרש.

הנהלות המפעלים נדרשות להגיש לוועדות הבטיחות והגיהות ולעובדים בכלל, תוכניות מפורטות על תנאי הבטיחות, כולל הוראות ונהלים כתובים. הנהלות חייבות לדרוש גם מקבלנים ומקבלני משנה ועובדיהם תוכנית בטיחות ואמצעי בטיחות, שבלעדיהם – תופסק עבודתם.

◆ הנהלות המפעלים חייבות להעסיק ממונים על הבטיחות, כנדרש בחוק הפיקוח על העבודה. ועדות הבטיחות ונאמני הבטיחות חייבים לדאוג למימוש חובה זו, וכן כל חובה אחרת המשתמעת מהחוק, מהתקנות ומהסכמי העבודה, כולל חובתו של מפקח העבודה המבקר במפעל להמציא לוועדות הבטיחות ולנאמני הבטיחות עותק מדו"ח הביקורת שלו במפעל.

♦ לוועדת הבטיחות ולנאמני הבטיחות עומדת הזכות להציע להפסיק כל עבודה הכרוכה בסכנה לעובד. הם רשאים גם להציע לאסור עבודה בחומרים בעלי סיכון רב. זכותם לדרוש תצהיר בריאות, המפרט את מרכיבי החומר וסיכוניו השונים, להציע את כל השיפורים הדרושים ולהשתתף בתכנון מערך הבטיחות והגיהות – בבחירת ציוד הייצור והחומרים ובעיצוב איכות החיים בעבודה ובסביבתה.

♦ מטלות אלה ואחרות ניתנות למימוש אם ועדות הבטיחות ונאמני הבטיחות ישאבו את מלוא סמכותם מהנהלת המפעל, מוועד העובדים ומהעובדים בכלל, ואם ימלאו את תפקידם במסירות ונאמנות – תוך דבקות במטרה אחת ויחידה שהיא: שמירה על הבטיחות, הגיהות ואיכות החיים של העובד במקום העבודה.

דרך זו יש בה כדי להניע את הנהלת המפעל לקיים את חובתה, ואת העובדים – לשמור באורח קפדני על חוקי הבטיחות ונוהלי הבטיחות. ואף לנקוט אמצעים משמעותיים נגד אלה המפירים את ההוראות והנהלים.

1. ועדת בטיחות למה?

האם קיימת במפעלך ועדת בטיחות?
אם כן, בדוק אם הנאמר כאן תואם את המצב במפעלך.
אם לא – חשוב:

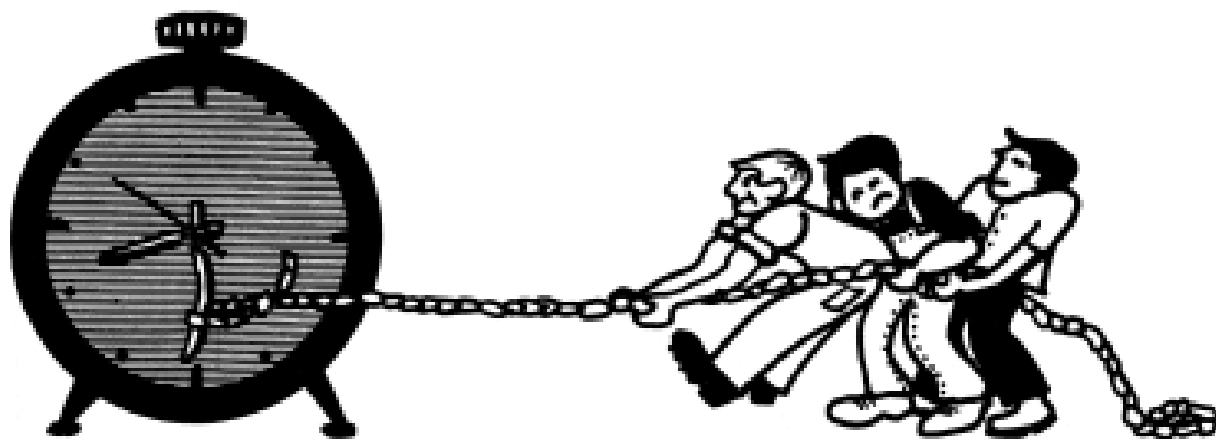
בריאות העובד, שלמות גופו וההגנה על חייו הם מן הדברים שאין עליהם מחלוקת.
העובד עצמו, ההנהלה וועד העובדים מעוניינים בראש ובראשונה בכך שהעובד יזכה להגנה מירבית על חייו ובריאותו.

זה מתבטא בשימת דגש על נושא הגיהות והבטיחות בעבודה.

אם עד עתה לא הוקמה במפעלכם ועדה שתפקידה לקדם את נושא הבטיחות בעבודה – זהו הזמן להקימה! אין להמתין לתאונה או למיפגע בטיחותי כדי לעשות זאת.

אולי ברגע זה ממש עומדת להתרחש במפעלכם תאונה שניתן למנוע אותה. ייתכן שבעבר אירעו אצלכם תאונות חמורות, שגרמו לכך שנושא הבטיחות עמד במרכז תשומת הלב למשך תקופה מסוימת. אך, באין מעקב מסודר והפקת לקחים שיטתית, העניין נשכח והסכנות שבות ומתגברות.

זכור! הזמן אינו פועל לטובתך

א. מדוע יש צורך בוועדה נוספת?

ועדה היא הרי גוף מסורבל, שקשה לכנס אותו; גוף שמוקם בכל פעם שמתכוונים "לקבור" נושא מסוים ולהשכיח אותו לפרק זמן בלתי מוגבל. ועדה רשאית להגיש המלצות בלבד. למה בכלל לטרוח?

ובכן, זהו בדיוק העניין:

יש הצדקה מלאה לטירחה. חיי אדם ובריאותו הם עניין שכדאי לטרוח למענו יותר מאשר למען כל דבר אחר.

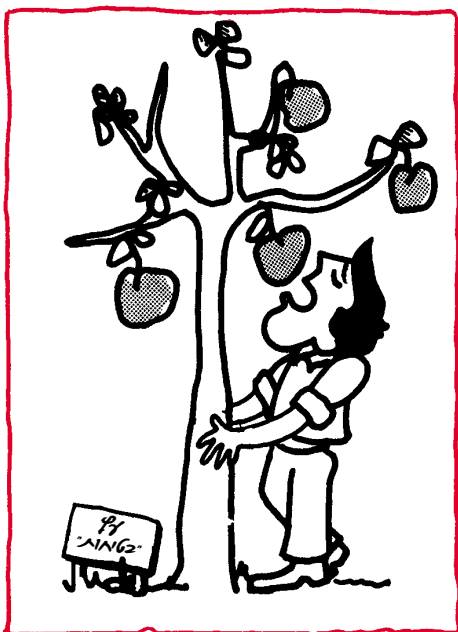
ועדת בטיחות – אם תוקם כהלכה וחבריה יהיו האנשים הנכונים – תהיה ועדה דינמית, שלא תניח ולא תזניח את נושא הבטיחות. זו תהיה ועדה שתחפש אתגרים ותוכל להצביע על ירידה במספר התאונות והפגיעות בבריאות מדי שנה בשנה.

ב. "שיביאו איש מקצועי!"

שאלה נוספת אשר עשויה להישאל:

מדוע יש צורך בוועדה? שיביאו מהנדס בטיחות מבחוץ. הוא יסייר במפעל, ילמד את בעיותיו ויגיש את המלצותיו.

ידוע מה קורה להמלצות של איש מקצוע. חלק מתבצע, חלק מתכוננים לבצע ועוד חלק שוכחים לבצע. ניתן לומר שבטיחות היא עניין חשוב מכדי להשאירו רק בידי מומחים מבחוץ, ויהיו המקצועיים ביותר.

יש צורך בוועדה שתהיה חלק מהמפעל, שחבריה יחיו את חיי המפעל ויעמדו תמיד על המשמר.

מהנדס בטיחות יכול לשמש יועץ לוועדת הבטיחות. לעולם איננו יכול לבוא במקומה!

מרעיונותיו של מר חוב"ט:

מר חוב"ט (חבר ועדת בטיחות) תכנן גלויות בטיחות. בכל פעם שמר חוב"ט רואה עובד שאינו נוהג באופן בטיחותי, הוא מעיר לו על כך. מלבד זה הוא מניח בתאו גלויה, ובה הוא מעמידו, בלשון עדינה אך תקיפה, על הסכנה שבהתנהגותו. שינה העובד את התנהגותו והיטיב את דרכו – מניח מר חוב"ט בתאו גלוית שבת, שבה הוא מציין את רצונו הטוב של העובד ואת שיתוף הפעולה שלו במלחמה בתאונות.

אסוף רעיונות נוספים טובים שלך ושל חבריך וישם אותו במפעל.

ג. מהי ועדת בטיחות?

ועדת בטיחות היא גוף פנים-מפעלי. משתתפים בה נציגי העובדים ונציגי המעביד במספר שווה. בוועדה ישנם גם חברים נוספים, כפי שנראה להלן.

מה הם תפקידי הוועדה?

לכאורה, ניתן לקשר כל נושא במפעל לנושא הגיהות והבטיחות, אך לוועדה 2 תפקידים עיקריים:

- ◆ יצירת תנאי בטיחות נאותים במפעל בכל ימות השנה.
- ◆ חקירת תאונות שהתרחשו כדי להפיק מהן לקחים.

האם שכנענו אותך שיש צורך בוועדה כזאת? האם תוכל לשכנע אחרים?

ד. מה אומר החוק?

חוק ארגון הפיקוח על העבודה התשי"ד-1954 קובע, כי יש להקים ועדת בטיחות בכל מפעל המעסיק מעל 25 עובדים.

במפעלים קטנים יותר ניתן להקים ועדה כזו על פי הסכם בין המעביד לבין ועד העובדים. (את הנוסח המלא של החוק, תמצא בחוברת "חוק ארגון הפיקוח על העבודה", שבהוצאת המוסד לבטיחות ולגיהות).

עבודות ניקוי הרות אסון

התאונה: על אחד העובדים הוטל לנקות לוח חשמל. מובן שלפני שהוא ניגש לעבודה ניתק החשמלאי את הלוח כולו מרשת החשמל. לשם ביצוע העבודה השתמש השוליה בין השאר במברשת, שבאמצעותה סילק את האבק מבין מגעי המבטחים. בלהט העבודה, וכנראה בשגגה, עבר העובד לניקוי האבק בארון-חשמל סמוך, שלא נותק מהרשת. פס עשוי פח במברשת, ששימש לחיבור השערות, גרם לקצר חשמלי. הלהבה שפרצה גרמה לכוויה חמורה בידו הימנית של העובד והוא הוחש לבית-החולים. יש לציין שהמזל שיחק לו - הוא היה עלול להיפגע בכוויות חמורות יותר והתאונה אף היתה עלולה לגרום לפגיעה קטלנית.

הלקח: על פי החוק רק לחשמלאים מורשים מותר לטפל במיתקנים חשמליים, וגם זאת, מומלץ, לאחר ניתוק הזרם! לאחר ניתוק הזרם יש לבדוק, ליתר זהירות, אם למרות הכל אין מתח במיתקן שבו רוצים לטפל (הרי אפשר להרים בשגגה מפסק לא-נכון!). רק לאחר בדיקה נוספת כזאת, וכאשר נוכחים לדעת שאין מתח במיתקן, מותר לטפל בו. כדי למנוע תאונות, יש לנעול את המפסק ולתלות לידו שלט: **"לא לחבר, עובדים במיתקן"**. ליתר בטחון יש לנתק גם את המבטחים המתאימים. וכמו כן, ארון חשמל שחלקיו נמצאים תחת מתח צריך להיות נעול.

האם ניתן היה למנוע תאונה זו? ובאיזה אופן?

2. הקמת ועדת בטיחות, כיצד?

א. מי היוזם?

החוק איננו קובע מי יוזם את הקמתה של הוועדה. בסך הכל אין לכך חשיבות. חשוב שתקום ועדה. חבר ועד העובדים יכול ליטול את היוזמה, לכנס את הוועד ולהחליט על הקמת ועדת בטיחות. היוזמה יכולה לבוא גם מצד ההנהלה. היוזמה באה לרוב ממדריכי המוסד לבטיחות ולגיהות.

ב. איך נבחרים חברי הוועדה?

נציגי העובדים: ועד העובדים ימנה את נציגי העובדים בוועדה. אפשרות אחרת: ציבור העובדים כולו יבחר באופן ישיר את הנציגים לוועדת הבטיחות.

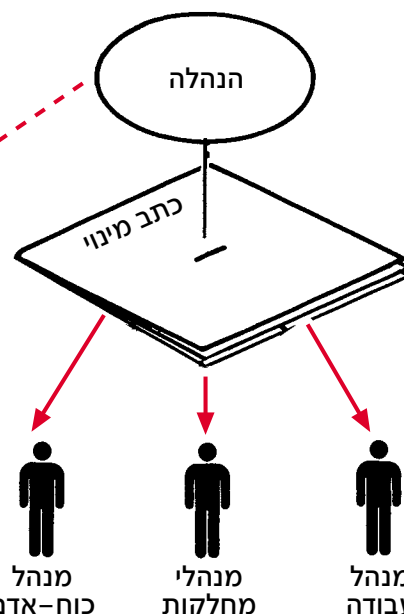
ציבור העובדים

ועד העובדים

ועדת הבטיחות

כלל חשוב!

חברי ועדת הבטיחות יתמנו על ידי ועד העובדים ויכללו גם חברי ועד. איוש כזה יגביר את יוקרת הוועדה ואת מהלכיה בקרב ציבור העובדים. נציגי המעסיק: ימונו על-ידי מנהל המפעל. במידת האפשר, יהיה גם מנהל המפעל עצמו חבר בוועדה.

ועד העובדים יעמוד על כך שנציגי המעסיק יהיו אנשים בעלי השפעה ובעלי יכולת ביצוע. כך תובטח לוועדה אوازن קשבת בהנהלה.

נציגים מתאימים מטעם ההנהלה יכולים להיות:

מנהלי מחלקות

מנהלי עבודה בכירים

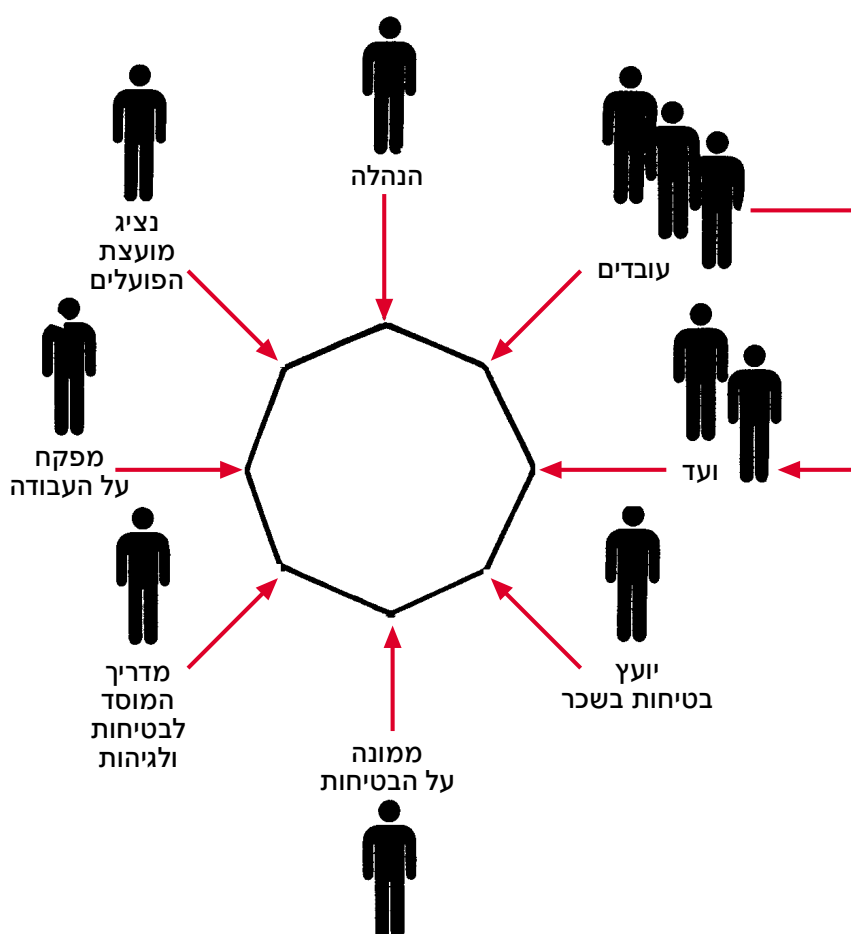
מהנדסי תחזוקה

ג. נציגים נוספים

מלבד נציגי העובדים ונציגי ההנהלה ישתתפו בישיבות הוועדה גם בעלי התפקידים האלה:

- ♦ ממונה על הבטיחות במפעל – בד"כ מזכיר הוועדה
- ♦ יועץ לענייני בטיחות שהמפעל שכר את שירותיו
- ♦ מדריך המוסד לבטיחות ולגיהות
- ♦ מפקח עבודה
- ♦ נציג מועצת הפועלים

בעלי התפקידים האמורים ישתתפו בישיבות הוועדה, על-פי תיאום מראש או על-פי בקשתם.

ד. מהו משך כהונתם של חברי הוועדה?

חברי ועדת הבטיחות יכהנו בתפקידם 3 שנים. נראה כי זהו פרק זמן שבו יכול חבר הוועדה ללמוד היטב את הנושא ולתרום לו בצורה מיטבית. אפשר להאריך את כהונתו של חבר ועדה, אך יש לוודא שחבר ועדה שהוא נציג ועד העובדים, אכן ייבחר מחדש גם לוועד העובדים.

ה. חלוקת התפקידים בוועדה

ועדת הבטיחות תיבחר בישיבתה את יו"ר הוועדה ברוב קולות. אם לא יהיה רוב קולות למועמד אחד – יכהנו בה 2 יושבי ראש, לסירוגין: האחד – נציג המעסיק, והאחר – נציג העובדים.

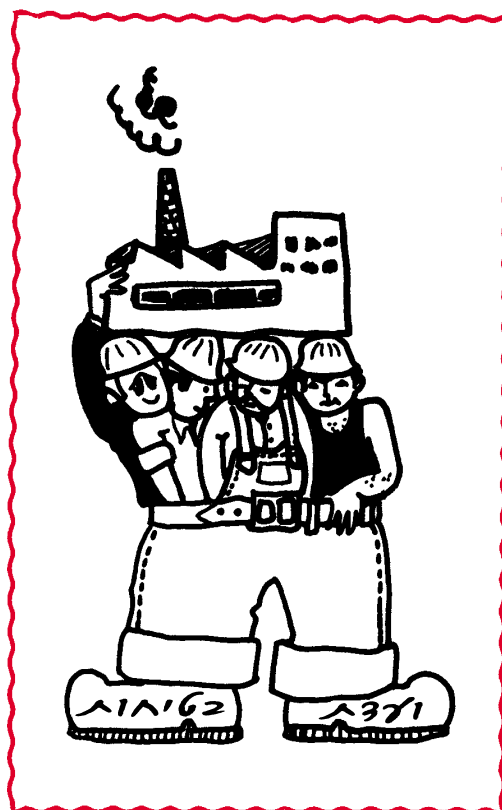
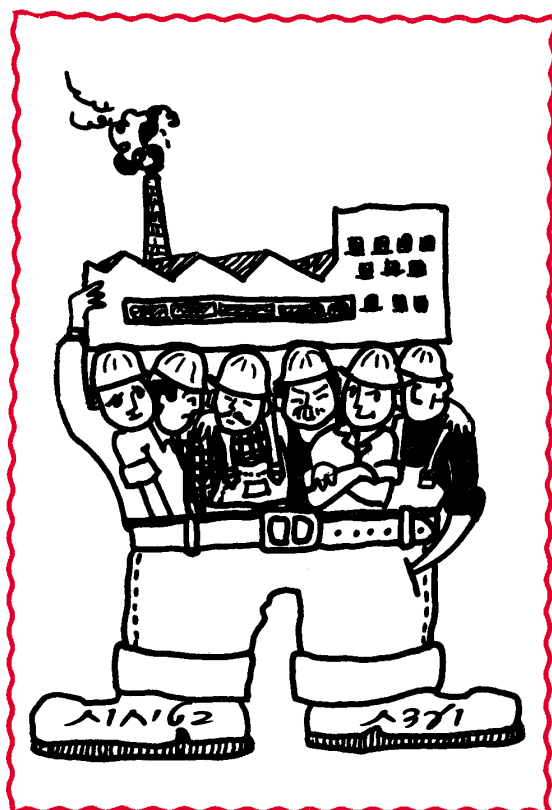
תפקידי היו"ר:

- לזמן את ישיבות הוועדה.
- לנהל את ישיבותיה.
- לדאוג לחלוקת תפקידי הביצוע בין חברי הוועדה ולתאם פגישות והתייעצויות עם גורמי חוץ. (לדוגמה: האיגוד המקצועי; המחלקה לרפואה תעסוקתית וכו').
- אחד מחברי הוועדה ייבחר כמזכיר (לא, הוא לא יכין תה, קפה ועוגיות לישיבות...).

תפקידי מזכיר הוועדה (בד"כ הממונה על הבטיחות):

- להודיע למוסדות המתאימים על הקמת הוועדה או על שינויים בהרכבה. המוסדות הללו הם המשרד האזורי של הפיקוח על הבטיחות בעבודה וסניף המוסד לבטיחות ולגיהות.
- לרשום את הפרוטוקולים מישיבות הוועדה ולהפיצם.
- להכין רשימת תאונות ונתונים על היעדרות מהעבודה בעקבותיהן.
- להעביר את המלצות הוועדה להנהלת המפעל ולגורמים המופקדים על ביצוען.
- לעקוב אחר ביצוע המלצות הוועדה ולדווח לוועדה בישיבתה הקרובה.
- לתאם את השתתפותם של כל הגורמים בישיבות הוועדה.
- להודיע לגורמים השונים, על לוח המודעות, על מועד התכנסותה של הוועדה.

מספר חברי הוועדה תלוי בגודל המפעל.

מפעולותיו הברוכות של מר חוב"ט:

מר חוב"ט עבר ליד עמדת השחזה וראה את ידידו מר מו"ל (מועמד לעיוורון) משחז ללא משקפיים.

מר חוב"ט ביקש מידידו להפסיק לרגע את ההשחזה ולהרכיב את משקפי המגן שנמצאו ליד המשחזת.

לאחר כשעה התעופף חלק מאבן המשחזת וסדק את אחת מזוגיות המשקפיים.

עינו של מר מו"ל ניצלה הודות למשקפי המגן!

גם מר חוב"ט ישן באותו לילה שינה עריבה.

1. למי מודיעים על הקמת ועדת בטיחות?

הודעה על הקמת הוועדה תישלח לגורמים אלה:

- מפקח העבודה האזורי;
- הסניף האזורי של המוסד לבטיחות ולגיהות.
- הנציג של האיגוד המקצועי.

2. מספרם של חברי הוועדה

המספר הקטן ביותר של חברי ועדת בטיחות הוא 2: נציג אחד לעובדים ואחד להנהלה. ועדה קטנה כזו מתאימה למפעל בו עובדים לא יותר מ-50 איש.

במפעלים גדולים יותר ימונו 2 או 3 נציגים מכל צד.

במפעלים גדולים במיוחד ניתן להתייחס לכל מחלקה כאל מפעל נפרד, ולהקים ועדות בטיחות מחלקתיות לפי אותן ההנחיות. מובן שוועדות מחלקתיות כאלה תעבודנה תוך שיתוף פעולה – כדי למנוע כפילות וכדי לייעל את העבודה.

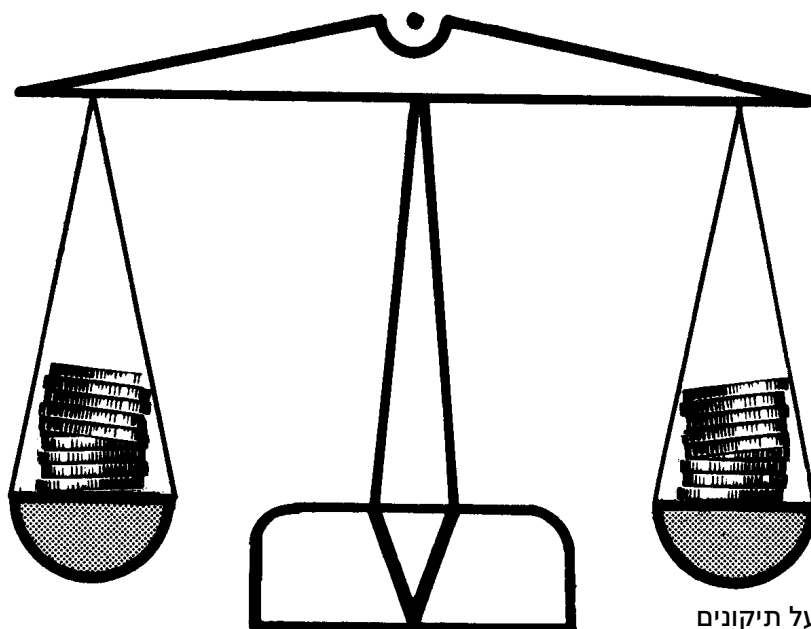

3. אופן פעולתה של הוועדה

עבודת הוועדה תתנהל ב-3 מישורים:

- ◆ פעילות שגרתית במועדים קבועים (דיונים);
- ◆ פעילות במקרה חירום המצריך כינוס שלא מן המניין (לדוגמה: אחרי תאונה או כשמתגלה מיפגע חמור);
- ◆ הכנת תכניות ארוכות טווח בנושא הבטיחות.

איזו מכפות המאזניים כבדה יותר לדעתך?

הוצאות על פעולות ומיתקנים
להגברת הבטיחות והגיהות

- הוצאות על תיקונים
ופיצויים עקב תאונה
- הפסדים מתאונת עבודה
שבעקבותיה השבתת עבודה והיעדרות

התשובה הנכונה תינתן ע"י חשב המפעל.

א. הפעולות השוטפות של ועדת הבטיחות

כינוס הוועדה במועדים קבועים: כדי שוועדת הבטיחות תפעל במסגרת ממוסדת ויעילה, יש לכנסה במועדים קבועים. מירווח הזמן המומלץ בין פגישה לפגישה הוא 4-6 שבועות.

בכל ישיבה ייקבע המועד לפגישה הבאה. כשבוע לפני המועד שנקבע, ישלח מזכיר הוועדה תזכורת לכל הגורמים המשתתפים. בנוסף למועד הישיבה יפרסם המזכיר גם את סדר היום המתוכנן, כדי שהמשתתפים יוכלו להתכונן לנושאים שיועלו לדיון. רצוי מאוד לערוך את פגישות ועדת הבטיחות בצמוד לסיור בטיחות במפעל, כדי שאפשר יהיה להתייחס למיפגעים שנמצאו.

סדר היום האופייני המובא כאן הוא רק דוגמה. אפשר לשנותו ולהתאימו לפי העניין.

סדר יום אופייני של ישיבת ועדת בטיחות:

1. **אישור הדו"ח על הדיון הקודם:** בחלק זה של הישיבה יוכל כל חבר להעלות את השגותיו על דו"ח הישיבה הקודמת. המזכיר יתקן את הדו"ח על פי ההשגות ויפיץ אותו בין העובדים במפעל.

2. **סטטיסטיקה של תאונות:** נתונים סטטיסטיים על תאונות במפעל צריכים להיות בעיקר מ-2 סוגים:

א. נתונים חודשיים על מספרי התאונות – כדי שאפשר יהיה להשוות ולהחליט אם חלה עלייה או ירידה במספר התאונות ובהתאם לכך לנקוט פעולות מיוחדות; ב. נתונים מחלקתיים שבעזרתם ניתן יהיה לגלות נקודות תורפה בטיחותיות במפעל – אם מתברר מהנתונים שבמחלקה מסוימת התרחשו תאונות רבות יותר מאשר במחלקות אחרות, יהיה צורך לשים דגש חזק יותר על הבטיחות באותה מחלקה.

3. **בירור תאונות עבודה:** אופן בירור התאונות יידון בהרחבה בהמשך. על כל פנים, יש לכלול את בירור התאונות בסדר היום של דיוני ועדת הבטיחות.

4. המלצות: הוועדה תבדוק את ביצוע ההמלצות שניתנו בעקבות הישיבה הקודמת ותמליץ המלצות חדשות.

הוועדה תברר את הסיבות לאי קיומן של המלצות קודמות. אם הסיבה היא תקציבית – הוועדה תנסה, בתיאום עם ההנהלה, למצוא דרך לבצע את ההמלצות בקצב איטי יותר, ובלבד שהמרכיב החשוב יתבצע מייד.

אם היתה שיכחה או רשלנות – הוועדה תנקוט בכל הצעדים כדי שההמלצות לא תישארנה על הנייר בלבד.

המלצות חדשות תינתנה במסגרת המסקנות, בעקבות הסיור במפעל.

לכל המלצה רצוי לצרף שם של חבר ועדה שיהיה אחראי לביצועה.

דוגמה להמלצות כאלה: "הוועדה ממליצה להתקין בכל קומה מיתקן לשטיפת עיניים שהומלץ ע"י המוסד לבטיחות ולגיהות. ההוצאה המשוערת: 5000 ש"ח. החבר רון אחראי לתיאום הביצוע עם ההנהלה."

על הוועדה לקבוע לוח זמנים סביר לביצוע כל המלצה. כמו כן, יש לוודא שההתקדמות בביצוע תואמת את דחיפות העניין ואת האפשרויות המעשיות.

המלצות:

מה יש לעשות?
היכן טמונה הבעיה?
כמה זה יעלה?
כמה זמן יידרש לביצוע?

מעקב:

מה נעשה ומה לא נעשה?
מדוע לא נעשה?
מה ניתן לעשות כדי לזרז
את הביצוע?

5. מעקב אחר ביצוע תכניות לטווח ארוך: בסדר היום של הוועדה יהיה סעיף, שבו תקבל הוועדה דו"ח על ביצוע התכניות לטווח ארוך, הן בתחום האנושי והן בתחום הטכני (התכניות לטווח ארוך יידונו בפרק הבא).

6. שונות: בסעיף זה יידונו כל הנושאים האחרים שיש להם השלכה על נושאי הבטיחות והגיהות. ניתן לכלול בסעיף זה מבצעים מיוחדים; תחרויות; קביעת מועדים להדרכה בנושאי בטיחות; תירגול מצבי חירום וכדומה; בדיקת מועדי הביקורת של כלי הרמה ודודי קיטור וכו'.

אפשר גם להזמין לפגישות הוועדה עובדים המועדים לתאונות, ולברר יחד איתם את הסיבות לכך. רצוי לדון בהעברתם לעמדות עבודה שהסיכונים בהן פחותים.

תאונה קטלנית במחסן

התאונה: פועל שנכנס למחסן המפעל מצא את המחסנאי ללא רוח חיים כשצווארו לכוד בין זקף המסגרת הבטיחותית של מלגזה לבין קופסה מלאה בתוצרת המפעל. סיבת המוות היתה חנק. מכיוון שלא נמצאו עדים לתאונה חוייב הממונה על הבטיחות לשחזר את נסיבותיה.

תהליך העבודה במחסן היה כדלקמן: לאחר אריזת התוצרת בקופסאות, ושקילתן, נרשמו סוג התכולה ומשקלה על תוויות מיוחדות, אשר הודבקו על דופן האריזה. התוויות היו קטנות והמספרים והאותיות שעליהן לא נראו היטב מרחוק. ככל הנראה, הנפטר ביקש לוודא מהו סוג התוצרת באריזות וכמותה לפני גמר העבודה, או לכתוב את הפרטים הללו על האריזות, ולצורך כך התקרב אל הקופסה והוציא את ראשו מחוץ למסגרת המלגזה.

אז לחץ, כנראה בשגגה על דוושת הדלק וגרם, בלחץ של שוק רגלו, למוט ההילוכים (שהיה במצב הילוך-סרק), לעבור למצב הילוך לאחור.

כנראה שהמלגזה נעה לאחור בבת-אחת וצווארו של המחסנאי נלכד בין זקף מסגרת הבטיחות והקופסאות. במצב כזה, לא עלה כנראה בידי הנפטר להעביר את מוט ההילוכים למצב הילוך קדימה כדי לשחרר את צווארו הלכוד. עקבות של גומי שנמצאו על הרצפה במקום העידו שגלגלי המלגזה נעו זמן-מה לאחור.

התברר באופן חד-משמעי, שהתקדמות במהלך סרק לא היתה אפשרית אילו בלם היד היה נעול. לפיכך, התאונה היתה אפשרית רק בתנאי "תאוצה גדולה והעברה בכוח להילוך לאחור".

הלקח: הסיבה העיקרית לתאונה הקטלנית, אשר גרמה למותו של המחסנאי, היתה היעדר התקן למניעת שילוב אקראי להילוך-לאחור.

הסיבה המישנית לתאונה: אי-מילוי כלל בטיחות חשוב בהפעלת מלגזות - האיסור להוציא חלק גוף כלשהו מחוץ לתחומי מסגרת הבטיחות של המלגזה, בנוסף לשגגה אי הפעלת בלם היד בזמן עמידה של המלגזה, ובביצוע פעילות מתוכה.

ב. בירור תאונות – כיצד?

מתי להתחיל בבירור? בירור התאונה יחל סמוך ככל האפשר להתרחשותה, כדי לקבל תמונה מדויקת של האירוע, על פי הסימנים בשטח ובאמצעות תיאור המצב מפי עדים. ככל שמשתהים בפתיחת הבירור – רבים הסיכויים שהעדים ישכחו פרטים שונים והסימנים בשטח ייעלמו.

מי ינהל את הבירור? בכל מפעל שבו מועסקים למעלה מ-50 עובדים קיים, על-פי חוק, ממונה על הבטיחות, והוא שיתחיל בבירור החקירה. במפעל שבו אין ממונה על הבטיחות – תמנה ועדת הבטיחות איש מטעמה לבירור גורמי התאונה. תאונה חמורה תיחקר ע"י מפקח העבודה הממונה על המפעל.

מה יש לעשות תחילה? כצעד ראשון יש להזעיק את הממונה על הבטיחות. בהיעדרו יש לקרוא למפקח העבודה. אם אחד מאלה איננו יכול להגיע תוך זמן סביר, יתחיל את הבירור אחד מחברי הוועדה שימונה לתפקיד. המימצאים שהוא יאסוף יסייעו אחר כך לחוקר שיחקר את התאונה.

יש להביא בחשבון את הגורמים האנושיים ואת הגורמים שמקורם בציד פגום, ציוד בלתי בטיחותי או אחר.

יושם דגש על הנקודות הבאות:

האם, בשעה שנפגע, העובד ציית לנוהלי הבטיחות הקשורים לסוג העבודה שעסק בה?

האם ננקטו אמצעי הזהירות הדרושים בסוג העבודה הזה?

האם הציוד נבדק בבדיקות תקופתיות על פי תוכנית הבטיחות השנתית?

האם נרשמו, סמוך לתאונה, תקלות בציד, והאם טופלו כהלכה?

האם העובד היה מעורב קודם לכן בתאונה?

האם כבר קרתה תאונה מסוג זה בסוג הציוד הזה?

האם העובד עבד שעות נוספות מעל למותר?

האם העובד היה בעל הכשרה מספקת בסוג העבודה האמור?

האם העובד הורשה לבצע את סוג העבודה האמור?

הממונה, החוקר, יביא את מימצאיו לשיבת הוועדה ויציג אותם בפניה. במקרים שניתן – יש להזמין גם את הנפגע כדי לקבל תיאור של התאונה מכלי ראשון.

מה לעשות להבא? הוועדה תדון במימצאים ותגבש החלטות כיצד למנוע תאונות נוספות מסוג זה.

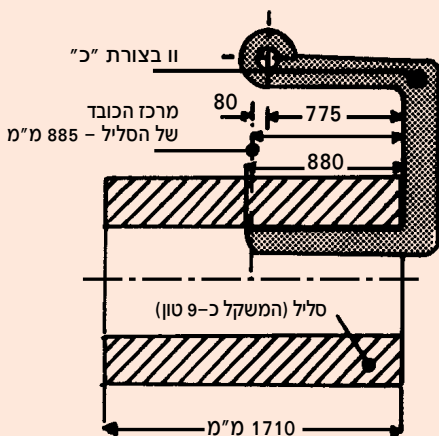
פנקס תאונות: בכל מפעל יהיה פנקס שבו יירשמו התאונות והמימצאים לגביהן. אחד מחברי הוועדה יהיה ממונה על הרישום בפנקס. אם קיים במפעל ממונה על בטיחות – זה יהיה אחד מתפקידיו.

פרסום התאונות: בכל מקרה שהוועדה תמצא לנחוץ – מסקנותיה תפורסמנה בקרב העובדים, כדי שהלקחים יאירו את עיניהם ויגבירו בהם את תודעת הבטיחות.

הסליל אשם...

התאונה: סליל פח בעובי 5 מ"מ הורכב על מיתקן גלילה. את קצה הפח היה צריך להשחיל למערכת החיתוך. אולם, עובי הפח ורוחבו (1710 מ"מ) לא איפשרו ביצוע ידני של הפעולה. אפילו שני עובדים לא הצליחו לכופף את הפח בצורה הדרושה ולהכניסו לתוך מערכת החיתוך. לפיכך החליטו העובדים לייעל את העבודה. הם הרימו סליל פח נוסף בעזרת עגורן-גשר, והציבו אותו מעל לקצה של הסליל הראשון. העובדים התכוונו להניח את הסליל השני על הסליל הראשון כדי ליצור עליו לחץ, שיאפשר את הכנסת קצה הפח למערכת החיתוך. בשעה שהעגורן הנמיך את הסליל אשר היה תלוי על וו בצורת "כ" ניסה אחד העובדים לכוונו למצב הנכון. ברגע זה גלש הסליל מהוו ופגע בעובד פגיעה קטלנית.

הלקח: בתרשים נראות מידותיו של הסליל שבאמצעותו ניסו להפעיל את הלחץ, ואת מידותיו של הוו בצורת "כ". נראה שהוו בצורת "כ" היה קצר מדי עבור רוחב סליל הפח, לכן מרכז הכובד של הסליל נמצא מחוץ לנקודת האחיזה של הוו. במצב בלתי יציב כזה די היה בזעזוע קל כדי לגרום לנפילה של הסליל.

התברר שבמקום היה גם וו בצורת "כ" במידות המתאימות לסליל הפח, אך מסיבות בלתי מובנות לא עשו בו שימוש. הסיבה העיקרית לתאונה הקטלנית הזאת הייתה היעדר אמצעי טכני מתאים להחדרת קצה סליל הפח למערכת החיתוך, דבר שהיה מונע את השימוש באילתורים הרי-אסון.

לאחר התאונה הקטלנית דאגו במפעל לתכנון, והרכיבו במקום מיתקן מיוחד להכנסת קצה הפח למערכת, שאיפשר ביצוע בטוח.

סיורי בטיחות במפעל: סיור במפעל הוא חלק מכל פגישת ועדת הבטיחות.

מטרות הסיור הן:

א. לאתר סיכונים ומיפגעי בטיחות וגיהות ולעקוב אחרי התנהגות העובדים, בנוגע לשימוש בציוד-מגן אישי ולציות לנוהלי עבודה בטיחותיים.

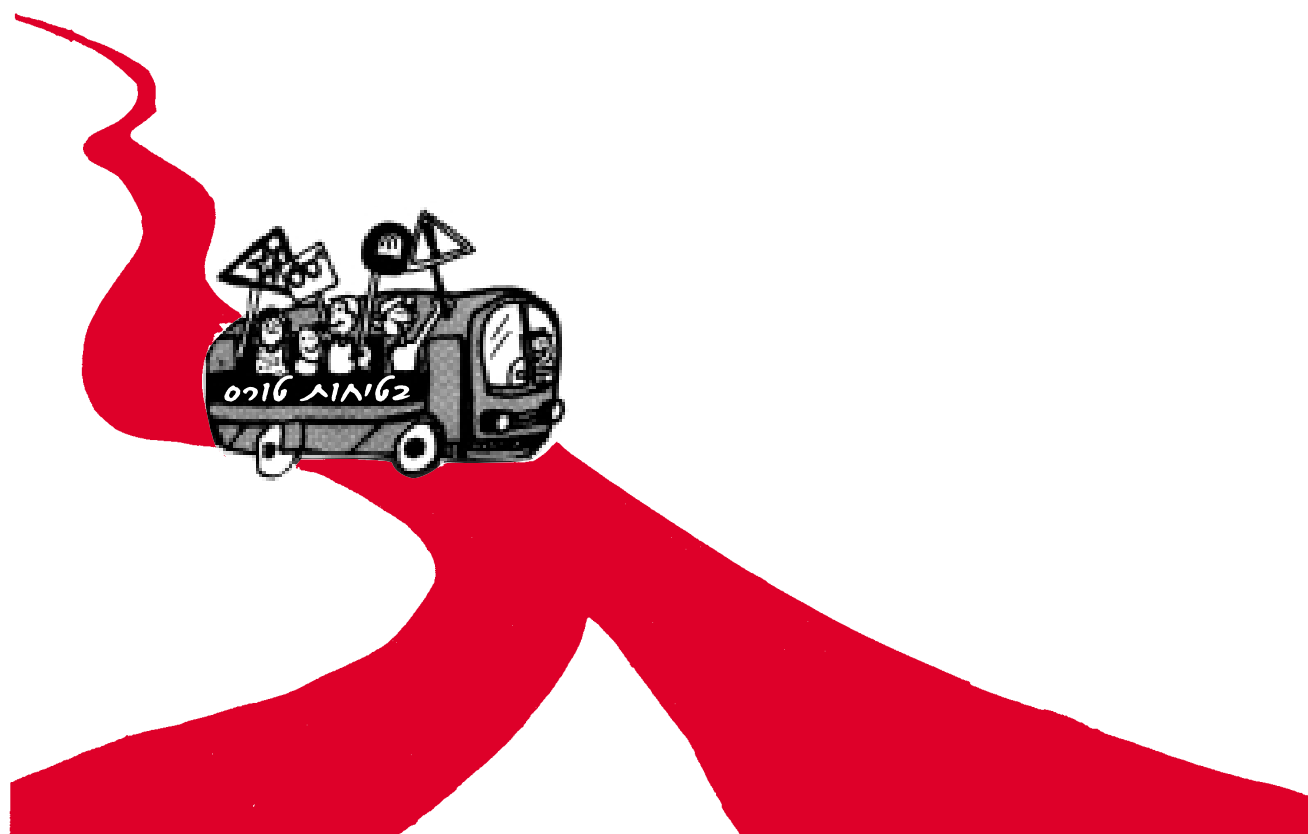
ב. לבדוק אם אכן בוצעו המלצות הוועדה ואיזה מהן נמצאות בשלבי ביצוע, או שאינן מבוצעות כלל.

ג. ביקור במקומות שבהם היו תאונות במפעל, כדי לעמוד מקרוב על הגורמים בשטח שהביאו לתאונה, ולבדוק כיצד שינוי תנאים אלה יבטיח מניעת תאונות דומות.

האם כדאי לערוך סיור במפעל כולו או רק במחלקה בודדת? סיור בטיחות יעיל יימשך כשעה. אם אפשר – הסיור יקיף את המפעל כולו. במפעל גדול ניתן לסייר בכל פעם בחלק אחר.

האם בסיור ישתתפו כל חברי הוועדה? צוות של סיור בטיחות יכול ל 2 חברי ועדה. רצוי שישתתף בו גם מדריך לבטיחות של המוסד לבטיחות ולגיהות.

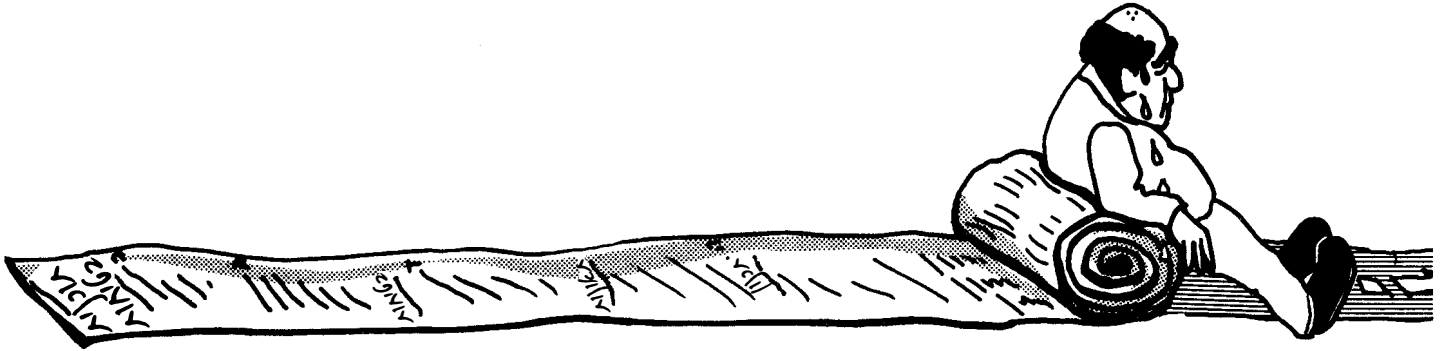
המפעל יחולק לגזרות אחריות, כשכל חבר מופקד על מחלקה מסוימת או על גיזרה אחת של המפעל. לדוגמה: אחראי למצב המבנים והחצר; אחראי למחלקת ייצור; אחראי למחסנים ולאחסון וכו'. ימים אחדים לפני הישיבה יערוך חבר הוועדה סיור בשטח שבאחריותו, וידווח על מימצאיו בישיבה. הוועדה תחליט גם על סיור מקיף בכל אחת מהמחלקות. הסיור ייערך בכל פעם במחלקה אחרת. מיקוד העבודה בגיזרה קטנה מאפשר העמקה בפרטים, והוא עדיף על סיור חטוף במפעל גדול.

ג. פעילות במקרה חירום

פעילות כזו נדרשת בעקבות תאונה חמורה או בעקבות גילוי מיפגע בריאותי שיש לטפל בו בדחיפות.

במקרים אלה ניתן לכנס את הוועדה בהתראה של 24 שעות. פגישת ועדה במקרה חירום תוקדש לתאונה או למיפגע.

ד. תוכניות בטיחות לטווח ארוך

תוכניות בטיחות לטווח ארוך הן תוכניות עבודה שנתיות בתחומים שונים, שנועדו לקדם את נושא הבטיחות במפעל. הכוונה לתוכניות תחזוקה מונעת בתחום הבטיחות, הן במישור האנושי והן במישור הטכנולוגי.

תוכנית לטווח רחוק תתוכנן בעקבות סקר סיכונים מקיף במפעל.

ה. הסברה והדרכה

גורם חשוב בתורת הבטיחות והגיהות הוא השגת שיתוף פעולה של העובד עם ועדת הבטיחות. לכן, נודעת חשיבות עליונה לפעילות בקרב העובדים, במטרה להביא לכך שתנאי הבטיחות יזכו למקום הראוי להם במודעותם של העובדים.

הפעולות בקרב העובדים הן מכמה סוגים:

פעולות הסברה:

- ועדת הבטיחות תתאם עם מדריך המוסד לבטיחות ולגיהות שיחות קצרות (של כ-10 דקות) בתחנת עבודה מסוימת, בעיקר כדי לדון בתאונה שאירעה; או במיפגע בריאותי שהעובדים אינם ערים לו; או כדי להסביר את השימוש במיתקן חדש שהוכנס לשימוש. לדוגמה: מיתקן שטיפה לעיניים מדגם חדיש.
 - ועדת הבטיחות תפיץ בין העובדים, מנהלי העבודה, מנהלי מחלקות וכו', חומר בנושאי בטיחות מפרסומי המוסד לבטיחות ולגיהות ואחרים. יש לעודד את העובדים לקרוא את החומר הזה ולהגיב עליו.
- חברי ועדת הבטיחות ישוחחו עם העובדים כדי להתעדכן לגבי מידת העניין שמעוררים פרסומים אלה.

- הקמת פינת בטיחות, מחלקתית או מפעלית. בנוסף על עלון הקיר של המוסד לבטיחות ולגיהות ופרסומים נוספים, תהיה בפינת הבטיחות תיבת דואר, אשר באמצעותה יוכלו העובדים לדווח על מיפגעים הקיימים, לדעתם, במפעל. ועדת הבטיחות תפרסם בפינת הבטיחות את סיכומי הדיונים וכן מימצאים על תאונות.
- ועדת הבטיחות תדאג לכך שנוהלי הבטיחות יפורסמו במועדים קבועים, וישונו כדי שלא יישכחו.

תכניות הדרכה:

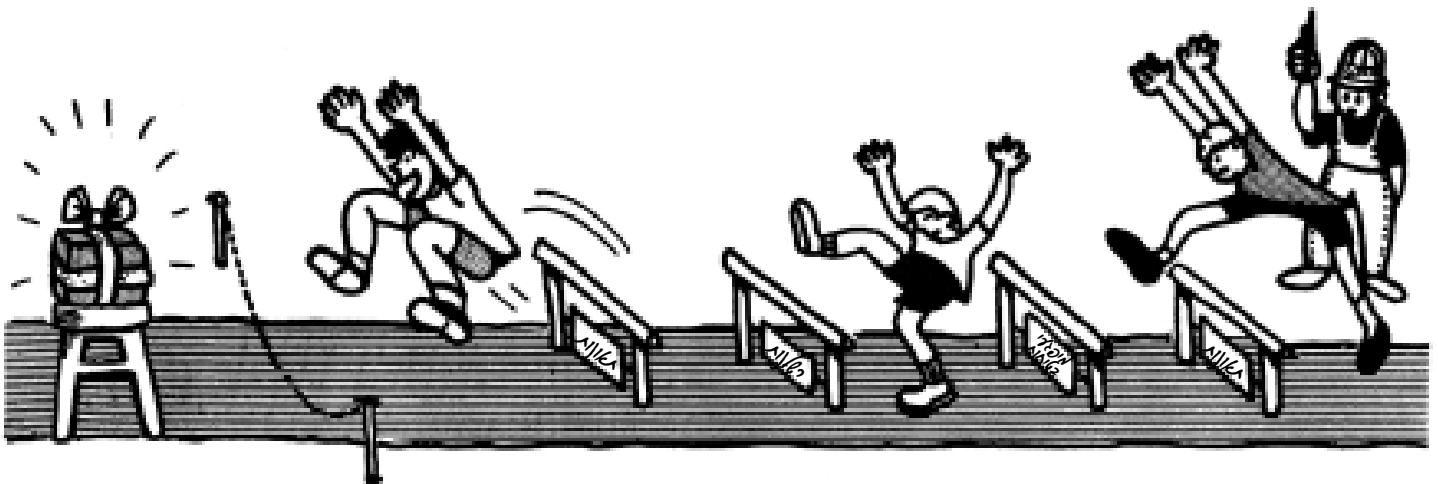
- עובד חדש יקבל מידע והדרכה בדבר סיכוני הבטיחות והבריאות הקיימים במקום העבודה, ובמיוחד בתחנת העבודה שבה הוא מועסק, הנובעים משימוש בצידוד או בחומרים, או מתהליך ייצור, או מכל סיבה אחרת.
- אחת לפרק זמן סביר, (לדוגמה: אחת לחודשיים) תיערך הרצאה בנושא בטיחות, בפני כלל העובדים או בפני חלק מהם. רצוי לשלב את ההרצאה בסרט (לדוגמה: מספריית המוסד לבטיחות ולגיהות), כשבסימו יתקיים דיון וינתנו תשובות לשאלות. את מועדי ההרצאות רצוי לפרסם זמן ניכר מראש, כדי שהעובדים יוכלו להתפנות בזמן.
- כדי למשוך את העובדים, רצוי להגיש בהרצאה כזו כיבוד או לשלב בה פעילות נוספת. גם כאן רצוי לקבוע דרכים לבדיקה אם החומר שהועבר בהרצאה אמנם נקלט.

ימי עיון וקורסים:

לעובדים ולאנשי הבטיחות מוצע מיגוון של ימי עיון וקורסים בנושאי בטיחות, החל ביום הדרכה מפעלי עבור כלל העובדים; או 3 ימי עיון מרוכזים לנאמני בטיחות; או קורסים פנים/חוץ מפעליים לנאמני בטיחות.

הוועדה תמנה מקרב חבריה ממונה על השתלמויות. הוא יקבל מידע על קורסים כאלה מהמוסד לבטיחות ולגיהות ואחרים, ויקבע, יחד עם ההנהלה, תוכנית עבודה שבה יצוינו שמות העובדים אשר ישתתפו בקורס.

תחרויות בטיחות:

- במפעלים רבים נהוג לקיים מערכת תחרויות פנימיות לבטיחות. במסגרת זו ניתן לקיים תחרות בין-מחלקתית, בה זוכה בפרס המחלקה המצטיינת, ובמקביל – גם תחרות אישית, בה זוכים העובדים בפרסים אישיים. מלבד היוקרה שמעניקה הזכייה – העובד זוכה גם בשי בעל ערך.
 - קיימת מערכת תחרויות ארצית – תחרות ופרס יוספטל שמארגן המוסד לבטיחות ולגיהות. ההשתתפות בתחרות עוזרת למפעל במאמציו לקדם את הבטיחות ומאפשרת לוועדת הבטיחות לבחון את הישגיה, בהשוואה למקומות עבודה אחרים.
 - ניתן לקיים תחרות נושאת פרסים על הצעות ייעול, שיפורים בתחום הבטיחות וכו', לעובדים שהצעותיהם נתקבלו. למערכת התחרויות יש חשיבות רבה, הן בעידוד התייחסות העובדים למקום עבודתם ולנושא הבטיחות, והן ביצירת אווירה של פעילות יוצרת בתחום הבטיחות. ערכו של הפרס נמדד בעיקר ביוקרה שהוא מביא לזוכה.
- פרסום מתאים של שם הזוכה במפעל הוא גורם התורם רבות לרצון לזכות בו, ובעקבות זאת, גם לשמירת כללי הבטיחות והגיהות.

מעידה קטלנית

התאונה: ההכנות לתערוכה היו בעיצומן, בין שאר העבודות היו חייבים לנקות את גג הזכוכית של אולם התצוגה. המשימה הוטלה על עובד ניקיון, שנשלח לשם כך על-ידי מארגני התערוכה. הוא נדרש לטפס על פיגום, לפתוח חלון ודרכו - בעזרת זרם מים בלחץ - לנקות את הזיגוג של הגג.

מאוחר יותר, נמצאה גופת העובד על רצפת הבטון של האולם. גופו פרץ דרך חלונות הזכוכית המשוריינת ונפל מגובה של 5.40 מ'.

בחקירת התאונה התברר שעובד הניקיון יצא אל גג הזכוכית וסילק בעזרת מטאטא את הלכלוך מעליו. ניתן לשער כי הוא דרך על מסגרת המתכת (שרוחבה היה רק 8 ס"מ) והיתה חלשה מדי או בשגגה - על הזכוכית. עד שמעד ונפל הוא הספיק לנקות יותר ממחצית הגג. העובד ידע שאסור לעלות על גגות זכוכית מבלי לנקוט אמצעי בטיחות, אך, כנראה, לא העריך נכונה את הסכנה הנשקפת לו.

הלקח: כפי שמלמדת התאונה, אסור לסמוך רק על מסגרת מתכת צרה וחובה לקחת בחשבון גם אפשרות של מעידה.

עלייה על גגות שבירים (מזכוכית, מאזבסט וכדומה), מותרת רק אם מתקינים לוחות דריכה מתאימים, ברוחב של 50 ס"מ לפחות, ונוקטים באמצעי בטיחות נוספים כנגד נפילה מגובה. אמצעי הבטיחות המתאימים הם:

- * מיתקן המונע נפילה, כאשר קיים מקום יציב לחיבור קצה הכבל של המכשיר.
- * רשתות בצורות שונות למניעת נפילה.
- * הרכבת רשת קבועה מתחת לגג, או הרכבת רשת על פיגום נייד, אותו קובעים תחת למקום על הגג עליו עומד העובד.

1. רשימת תפקידי הוועדה:

- בירור תאונות עבודה;
- בדיקת תנאי הבטיחות והגיהות;
- קביעת נוהלי בטיחות;
- תיאום פעילותם של נאמני הבטיחות;
- ייזום פעולות למניעת תאונות עבודה, במישור הטכני וההסברתי.

4. סמכויות הוועדה ומעמדה

א. היחסים בין הוועדה לבין המעביד

מספרם של נציגי המעביד בוועדת הבטיחות שווה לזה שבו מיוצגים העובדים. הדבר נדרש כדי שלוועדה יהיה תוקף כלפי ההנהלה, והמלצותיה לא תהיינה חד-צדדיות, כלומר – מצד העובדים בלבד.

החוק גם קובע, שהמעביד יקל על הוועדה במילוי תפקידה ולא יפגע במעמדו של עובד בעבודתו עקב השתתפותו בה. חוק זה נועד לעזור לעובדים המהססים להיות חברים בוועדה כזו, מחשש לפגיעה בזכויותיהם.

בין לישכת התיאום של הארגונים הכלכליים לבין הסתדרות העובדים נחתם הסכם קיבוצי – בדבר קידום איכות הסביבה בעבודה. ההסכם נועד ליצור מסגרת ממוסדת לפעילות המשותפת של המעסיקים והעובדים בנושאי הבטיחות והגיהות בעבודה. (ראה נספח).

ב. את מי מחייבות המלצות הוועדה?

על פי החוק, יש לוועדה סמכות ב-2 נושאים בלבד:

1. הוועדה תמליץ בפני המעביד על נקיטת צעדים למניעת תאונות חוזרות.

אין לוועדה אפשרות חוקית להניע את המעביד לבצע את המלצותיה, אולם יש להניח כי ועדה המתפקדת כהלכה תרכוש לה מעמד נכבד במפעל ותהייה לה השפעה מרובה.

2. נקיטת אמצעים משמעותיים נגד העובדים.

ככלל, דרך של הטלת עונשים איננה מומלצת כצעד במלחמה בתאונות עבודה. הוועדה מוסמכת לנקוט בצעדים כאלה כאשר עובד נמנע באופן שיטתי מציות לנוהלי בטיחות שהובאו לידיעתו.

העונשים שבסמכות הוועדה להטיל הם:

- ניכוי שכר עד שבוע ימים
 - הפסקת עבודה עד שבועיים
 - שיקול להעברת העובד לתפקיד שבו הסיכון קטן יותר או פיטורין.
- דמי הקנסות שייגבו יעמדו לרשות הוועדה לקידום ענייני הבטיחות. גם בעניין זה יש צורך בשיתוף פעולה מצד המעביד, המבצע בפועל את גביית הקנס.

ג. שאיכות הוועדה לעתיד

הוועדה תשאף להגיע למעמד כזה, שהיא תהיה בתמונה בכל עת שיתגלו במפעל מיפגע או סיכון.

הוועדה תשאף לכך שהמלצותיה לדומם מכונות מסוכנות או להפסיק תהליכים הפוגעים בבריאות העובדים וכו', תתקבלנה ע"י המעביד, וכן יהיה שיתוף פעולה מלא בחיפוש אחר אמצעים שיהפכו את העבודה לבטיחותית יותר.

5. תקשורת עם גורמי חוץ

אלה הם גורמי החוץ שאיתם מקיימת הוועדה קשרים לפי הצורך:

האיגוד המקצועי

מחלקת הפיקוח על העבודה

הביטוח הלאומי

המוסד לבטיחות ולגיהות

א. מחלקת הפיקוח על העבודה

בסמכותו של מפקח עבודה להיכנס בכל עת למפעל שבו מועסקים עובדים ולבדוק את סדרי העבודה ואת סידורי הבטיחות, הגיהות והרווחה ובין השאר גם את המיתקנים, המכונות, הציוד ותהליכי העבודה.

בכל ביקור של מפקח עבודה לצורך סיור במפעל, רצוי שיתלווה אליו חוב"ט (חבר ועדת בטיחות), כדי לעמוד מקרוב על הנושאים הטעונים שיפור שעליהם יצביע המפקח. כל דו"ח על פגישת ועדת הבטיחות יישלח גם למפקח על העבודה.

המפקח מצידו ידאג לכך, שוועדת הבטיחות תקבל העתק מכל מכתב בטיחות שנשלח להנהלת המפעל. הוועדה יכולה לבקש את עזרתו של המפקח על העבודה כאשר מתעורר צורך להפסיק ביצוע עבודה מסוכנת, והיא איננה מצליחה לעשות זאת בכוחות עצמה.

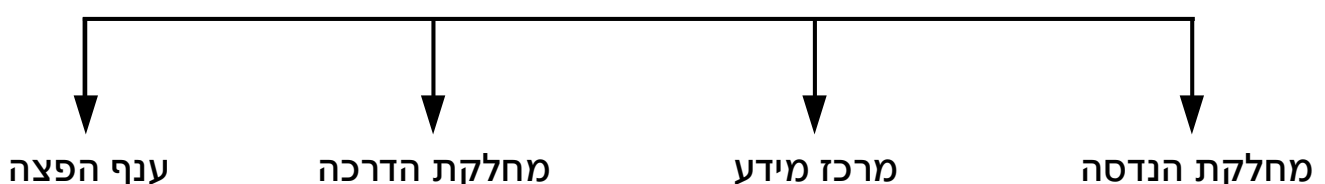
הוועדה תתקשר עם המפקח בכל עת שנגרמת תאונה. במקרה של תאונה חמורה ניתן לבקש מהמפקח להגיע בדחיפות כדי לחקור אותה. על פי החוק – המפקח הוא חוקר תאונות עבודה.

ב. המוסד לבטיחות ולגיהות

המוסד לבטיחות ולגיהות מיוצג במפעל באמצעות מדריך הבטיחות. לשירות המפעל עומדות 4 מחלקות נוספות של המוסד: מרכז המידע; מחלקת ההנדסה; מחלקת ההדרכה וענף ההפצה. באמצעות מדריך הבטיחות ניתן לקבל את שירותיהן של המחלקות הללו וכן עזרה וליווי לעבודת ועדת הבטיחות. **מרכז המידע** יכול לסייע במתן מידע לגבי כל נושאי הבטיחות והגיהות, חומרים מסוכנים ותנאים סביבתיים (ניתן לפנות ישירות). **מחלקת ההנדסה** יכולה לסייע בפתרונות טכניים. **מחלקת ההדרכה** – בעריכת קורסים, ימי עיון והרצאות. **ענף ההפצה** – בהשגת חוברות, פרסומים, כרזות, שלטים ומדבקות. מדריך הבטיחות הוא כתובת לכל בקשה של הוועדה בנושאי הבטיחות והגיהות. הוא יעביר לוועדה את כל המידע בנושאים המעניינים אותה, וכמובן – ישתתף דרך קבע בכל ישיבותיה. המדריך יסייע בארגון פעולות הוועדה, בארגון תחרויות בטיחות ויעמוד לרשות הוועדה בכל תחומי עבודתה.

המוסד לבטיחות ולגיהות

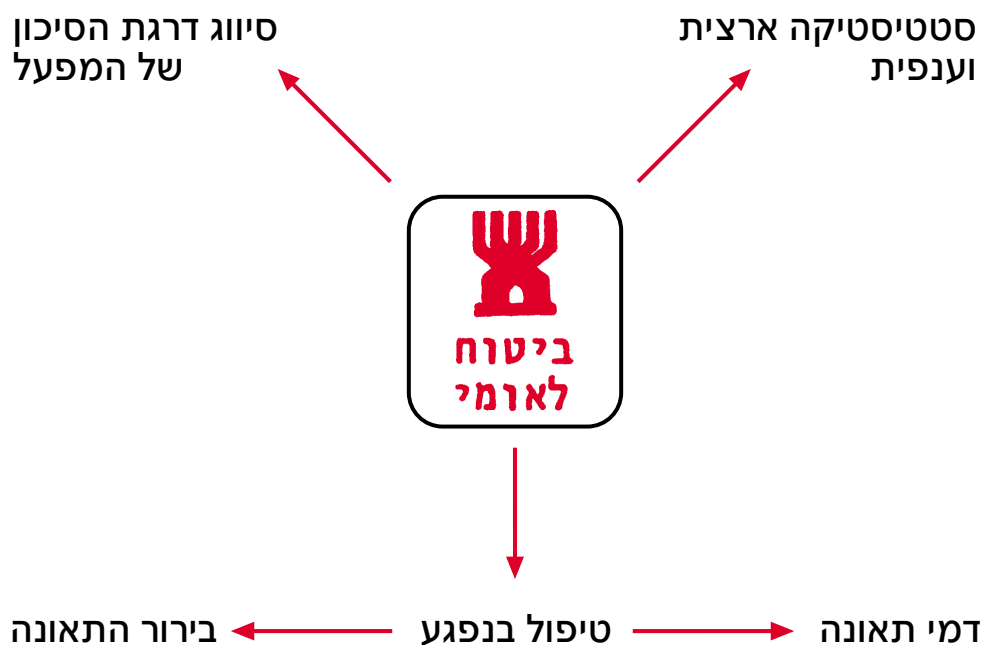
ג. המוסד לביטוח לאומי

קשר שוטף: ועדת הבטיחות יכולה לקבל מהמוסד לביטוח לאומי דו"חות סטטיסטיים על תאונות בענף שהמפעל שייך אליו. כך ניתן יהיה להשוות את מצבו של המפעל, מבחינת תאונות, למצבם של מפעלים אחרים ובמקרה הצורך להצביע לפני המעביד על הצורך בשיפורים בטיחותיים.

קשר לאחר התאונה: לאחר תאונה מדווחים למוסד לביטוח לאומי על גבי הטופס לדרישת דמי תאונה.

לעיתים, הביטוח הלאומי שולח חוקר מטעמו לבירור פרטי התאונה.

חוב"ט מן המניין יתלווה אל החוקר ויסייע בידו להשלים את עבודתו.

ד. האיגוד המקצועי ומועצת הפועלים

במועצת הפועלים מונה חבר המטפל בנושאי בטיחות וגיהות בעבודה.

נציג מועצת הפועלים נמנה, כאמור, עם המשתתפים בישיבות ועדת הבטיחות. זימונו לישיבות ייעשה באמצעות ועד העובדים.

אם מתעוררים חילוקי דעות בין הוועדה לבין ההנהלה, אפשר להסתייע בנציג האיגוד המקצועי לשם קבלת תמיכה בהחלטות הוועדה.

